

หลักสูตรอบรมระยะสั้น

วิชาเศรษฐกิจการเมืองระหว่างประเทศ (International Political Economy)

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

1. หลักการและเหตุผล

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง สหรัฐอเมริกาและรัสเซียในฐานะประเทศมหาอำนาจผู้ชนะสงคราม ได้แบ่งโลกออกเป็นสองขั้ว ก่อเกิดเป็นสงครามเย็นที่แพร่กระจายไปทั่วโลก เกิดลัทธิทางความคิดที่ขัดแย้งกันระหว่างลัทธิมากซ์-เลนินพรรคการเมืองเดียว และสหรัฐอเมริกาเป็นรัฐทุนนิยมที่มีการเลือกตั้งเสรี เกิดสงครามตัวแทนขึ้นในหลายพื้นที่ โดยมีประเทศมหาอำนาจทั้งสองหนุนหลัง เช่น สงครามเวียดนาม สงครามเกาหลี และความขัดแย้งระหว่างอาหรับ-อิสราเอล เป็นต้น และเกิดการพัฒนาทางการทหารและสะสมอาวุธนิวเคลียร์ ตลอดจนการแข่งขันสำรวจอวกาศ

อย่างไรก็ดีเมื่อสหภาพโซเวียตล่มสลาย ทำให้สหรัฐอเมริกาผงาดขึ้นเป็นผู้นำการจัดระเบียบโลกใหม่ (New World Order) เพื่อสร้างโลกขั้วเดียว คือ โลกของทุนนิยมเสรีประชาธิปไตย ได้ผลิตกระแสโลกาภิวัตน์ครอบคลุมไปทั่วทุกพื้นที่ของโลก และเพื่อให้สอดคล้องกับการจัดระเบียบใหม่มีการสร้างกฎกติกา 5 ข้อ เพื่อให้ประเทศต่างๆ ปรับเปลี่ยนตาม ได้แก่

1. ประเทศต่างๆ ในโลกต้องมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ถ้าประเทศไหนไม่เป็นประชาธิปไตยก็จะถูกคว่ำบาตรด้วยมาตรการต่างๆ
2. ประเทศต่างๆ ต้องเคารพสิทธิมนุษยชน เพื่อให้สอดคล้องกับการปกครองแบบประชาธิปไตย ประเทศใดมีการละเมิดสิทธิมนุษยชน ก็จะถูกมาตรการกดดัน โดยเฉพาะมาตรการทางการค้า
3. ประเทศต่างๆ ต้องเปิดให้มีการค้าเสรี การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ การยกเลิกกำแพงภาษี และให้มีการลงทุนข้ามชาติอย่างเสรี
4. ประเทศต่างๆ ต้องเคารพสิทธิด้านทรัพย์สินทางปัญญา
5. ประเทศต่างๆ ต้องรักษาสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะเรื่องภาวะโลกร้อน และปัญหามลพิษ

สหรัฐอเมริกา พยายามใช้เครื่องมือทั้งทางการทหาร การเงิน การค้าและการลงทุน เทคโนโลยี สื่อและวัฒนธรรม ทั้งในเชิงบังคับ ชักชวน เกี้ยยกล่อม ให้ประเทศต่างๆ ปรับเปลี่ยนเศรษฐกิจการเมืองและสังคมตาม 5 ข้อข้างต้น เช่น การให้ธนาคารโลกปล่อยกู้เพื่อฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐานเพื่อป้องกันภัยพิบัติคอมมิวนิสต์ และการปล่อยกู้ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศให้แก่ไทย โดยมีข้อแม้ให้ไทยต้องแปรรูปรัฐวิสาหกิจ การเปิดเสรีการค้าทั้งพหุภาคีและทวิภาคี โดยเฉพาะการเปิดเจรจา FTA การใช้มาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจต่อประเทศที่มีรัฐบาลทหาร การใช้มาตรการที่ไม่ใช่ภาษีเพื่อกีดกันสินค้าของบางประเทศ การใช้สื่อหนังสือพิมพ์เพื่อครอบงำสร้างภาพลบต่อขบวนการคอมมิวนิสต์ในจีนในเวียดนาม ตลอดจนการใช้สื่อ CNN และกองทัพเข้ายึดครองอิรัก เป็นต้น มาตรการทั้งหลายเหล่านี้ใช้สร้างโลกขั้วเดียว เป็นไปเพื่อครองความเป็นเจ้าของสหรัฐอเมริกา

แต่กระนั้น เมื่อรัสเซียและจีน สามารถฟื้นฟูเศรษฐกิจกลับคืนมาได้ ทำให้ทั้งสองประเทศได้หวนคืนสู่เวทีมหาอำนาจทั้งทางเศรษฐกิจและการเมืองโลก การพลิกกลับเชิงสถานการณ์ทำให้สหรัฐอเมริกาเริ่มเพลี่ยงพล้ำทั้งในทางเศรษฐกิจและการเมือง สหรัฐฯ กลายเป็นประเทศที่ขาดดุลการค้ามากที่สุดในโลก พร้อมทั้งยังมีหนี้สาธารณะ

สูงสุดในโลกด้วยเช่นกัน การครองความเป็นเจ้าด้วยการทุ่มงบประมาณทางการทหาร การพัฒนาอวกาศ และการเปิดเสรีการค้าการลงทุน ทำให้เกิดแนวคิดแบ่งงานกันทำในระดับโลก เกิดการโยกย้ายฐานการผลิตของอุตสาหกรรมในสหรัฐฯ และประเทศมหาอำนาจอื่นๆ เช่น ญี่ปุ่น เป็นต้น ไปอยู่ในประเทศกำลังพัฒนา ทั้งในจีน ไทย และประเทศอาเซียนอื่นๆ เพื่อหาแรงงานราคาถูก กินส่วนต่างค่าแรง สร้างความมั่งคั่งให้แก่รายทุน อุตสาหกรรม แต่ได้แพร่กระจายความยากจนไปยังกลุ่มคนงาน นอกจากนี้ยังแสวงหากำไรจากการค้าขายตราสารทางการเงินมากกว่าหากำไรจากภาคการผลิตจริง ซึ่งทำให้เกิดความอ่อนไหวแปรปรวนทางเศรษฐกิจและการเงิน ได้ง่าย และที่สุดก็นำไปสู่วิกฤติแฮมเบอร์เกอร์ ส่งผลกระทบไปทั่วโลก แม้ว่ากลยุทธ์ทางเศรษฐกิจจะสร้างความมั่งคั่งให้แก่สหรัฐฯ ในภาพรวม แต่ก็ยังมีเพียงคนกลุ่มน้อยที่ได้ประโยชน์ คนส่วนใหญ่กลับว่างงาน และยากจนลง จนก่อให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำ บั่นทอนคะแนนความนิยมของผู้นำสหรัฐฯ ในยุคสมัยนี้

การหวนคืนของจีนและรัสเซียในเวทีโลก ทั้งสองได้กลับมารวมกันเป็นขั้วขัดแย้งกับสหรัฐฯ ที่ทรงพลัง แม้สหรัฐฯ ในฐานะผู้นำการจู่โจมโลก ได้พยายามสร้างกฎกติกาเพื่อจัดระเบียบโลกใหม่ แต่ในสถานการณ์ปัจจุบัน สหรัฐฯ เผลี่ยงพล้ำ โดยเฉพาะยุคสมัยของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ที่ประกาศนโยบาย American First และพยายามใช้พลังอำนาจทุกช่องทางเพื่อสร้างความเป็นที่หนึ่งให้แก่สหรัฐฯ สร้างสถานการณ์คุกกรุ่นกับจีนด้วยสงครามการค้า เกิดเป็นลัทธิพาณิชย์นิยมใหม่ มีการตั้งกำแพงภาษีแก่ประเทศชั่วคราวข้าม การพยายามจุดไฟสงครามในแถบประเทศอาหรับและคาบสมุทรเกาหลี และต้องการปราบปรามประเทศที่ครอบครองอาวุธนิวเคลียร์ และอาวุธชีวภาพ ดังเช่น กรณีสหรัฐฯ ฝรั่งเศสและอังกฤษร่วมกันยิงถล่มไซเรีย ในข้อหาที่ว่ารัฐบาลซีเรียใช้อาวุธชีวภาพในการปราบฝ่ายกบฏ แต่โดนสกัดกั้นโดยกองทัพของรัสเซีย เมื่อไม่สามารถทำลายซีเรียได้ สหรัฐฯ อังกฤษ และฝรั่งเศส ก็เริ่มนำมาตราการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจกลับมาใช้อีกครั้ง

หลายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในโลก ณ ขณะนี้ สะท้อนให้เห็นการปะทะที่รุนแรงมากขึ้นของประเทศมหาอำนาจ มีทั้งสงครามตัวจริงในสมรภูมิการค้า และสงครามตัวแทนในสมรภูมิทางการทหาร การสะสมความขัดแย้งและการซ้อมอาวุธและกำลังทหารของแต่ละฝ่าย กำลังจะพัฒนาจากเชิงปริมาณไปสู่คุณภาพ จนมีการพยากรณ์ถึงความเป็นไปได้ที่จะเกิดสงครามโลกครั้งที่ 3

สำหรับประเทศไทย เป็นเพียงประเทศเล็กในเวทีโลก ความขัดแย้งของขั้วประเทศมหาอำนาจย่อมกระทบไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เปรียบเหมือนช้างสารชนกัน หล้าแพรกก็แหลกลาญ จึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่ประเทศไทยและประชาชนไทยต้องติดตามและวิเคราะห์สถานการณ์ความขัดแย้งนี้ เพื่อให้ไทยเท่าทัน ไม่เผลี่ยงพล้ำต่อสถานการณ์ และสามารถกำหนดท่าทีต่อสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคของโลกาภิวัตน์และการสื่อสารไร้พรมแดน เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระดับสากล ย่อมส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของทุกคนในสังคมไทย จึงจำเป็นที่จะต้องมีการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชนกลุ่มต่างๆ เพื่อจะได้ตั้งรับปรับตัวและกำหนดท่าทีทางเศรษฐกิจการเมืองให้เหมาะสม เพื่อความอยู่รอดและการก้าวหน้าพัฒนาได้อย่างสอดคล้องกับสถานการณ์

ทั้งหมดจึงเป็นที่มาของการจัดให้มีหลักสูตรอบรมระยะสั้น วิชาเศรษฐกิจการเมืองระหว่างประเทศ โดยคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ซึ่งจะเหมาะสมกับทั้งบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน และจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้สนใจสถานการณ์เศรษฐกิจการเมืองระดับสากล ระดับชาติ และระดับชุมชน ซึ่งปัจจุบันมีการถกทอเข้าด้วยกันอย่างยากที่จะแยกจากจากกันได้ เพื่อพัฒนาให้ผู้เข้ารับการอบรมเป็นนักยุทธศาสตร์ มอง

สถานการณ์ได้อย่างทะลุโปร่ง รอบด้าน เชื่อมโยงการเมืองและเศรษฐกิจ สังคม เป็นผู้นำทางความคิดที่สามารถกำหนดท่าที และนโยบายสาธารณะได้อย่างเหมาะสม

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อให้บุคคลากรทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน จากส่วนกลางและท้องถิ่น มีความเข้าใจเรื่อง การเชื่อมต่อ การถักทอของสถานการณ์ในระดับสากลและระดับท้องถิ่น ของระบบการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมวัฒนธรรมของโลก ที่มีผลกระทบต่อการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ และกระทบต่อชีวิต เศรษฐกิจและสังคมระดับชาติและระดับท้องถิ่น
- 2.2 เพื่อให้เข้าใจถึงระเบียบโลกใหม่(new world order) ที่เชื่อมโยงข้อตกลงต่างๆ ระหว่างประเทศ ทั้ง ข้อตกลงทางการค้า ข้อตกลงทางการทหาร การสื่อสารและวัฒนธรรม ที่จะมีผลกระทบชีวิตคนไทย และชุมชนท้องถิ่นของไทย
- 2.3 เพื่อให้เกิดความตระหนักรู้ถึงผลกระทบจากข้อตกลงระหว่างประเทศ การลงทุนจากต่างประเทศที่มีอิทธิพล ต่อเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมไทย
- 2.4 เพื่อให้เกิดการปรับตัว และเตรียมความพร้อมในการรับมือข้อตกลงทางการค้าระหว่างประเทศ การลงทุนจากต่างประเทศ การแข่งขันของเหล่าประเทศมหาอำนาจ เช่น สหรัฐอเมริกา จีน รัสเซีย ญี่ปุ่น และที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ การรับรู้และเท่าทันของประชาชนในท้องถิ่น ที่จะได้รับผลดีหรือผลเสียจาก สถานการณ์เหล่านี้

3. จำนวนผู้เข้ารับการอบรม 10 - 30 คน

4. ระยะเวลา 45 ชั่วโมง

5. วัน เวลา และสถานที่ : วันเสาร์ หรือวันอาทิตย์ ณ ศูนย์ศึกษาวิภาวดี มหาวิทยาลัยรังสิต

6. ค่าใช้จ่ายในการอบรม คนละ 15,000 บาท โอนเข้าบัญชี ธนาคารทหารไทย ชื่อบัญชี สถาบันรังสิต วิทยาลัย เลขที่บัญชี 099-2-49136-5

7. ผู้รับผิดชอบโครงการ

7.1 อ.อรอนงค์ นิธิภาคย์ โทร. 061-558-5553

7.2 รศ.ดร.ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ ที่ปรึกษา โทร. 081-566-7038

8. ช่วงเวลาการฝึกอบรม รุ่นที่ 1 เดือน สิงหาคม – กันยายน 2561